

Yokohari, M., Murakami, A., Hara, Y., Tsuchiya, K. (eds.): *Sustainable Landscape Planning in Selected Urban Regions*. Science for Sustainable Societies. Tokyo: Springer Japan, 2017, 265 p. ISBN 978-4-431-56443-0. DOI: 10.1007/978-4-431-56445-4

Publikace *Sustainable Landscape Planning in Selected Urban Regions* (Udržitelné územní plánování ve vybraných městských regionech) vyšla v roce 2017 jako součást publikační série *Science for Sustainable Societies* výzkumné instituce *Integrated Research for Sustainability Science* na Tokijské univerzitě. Japonští editoři v ní shrnuli poznatky z několika workshopů a z následných diskuzí, zabývajících se problematikou trvale udržitelného rozvoje především v oblasti jihovýchodní a východní Asie.

Publikace je členěna do čtyř základních kapitol. První kapitola *Odhalení městských regionů: teoretické rámce pro udržitelné plánování* je svým obsahem a poutavostí pravděpodobně nejzajímavější částí celého díla a až na jednu výjimku obsahuje příspěvky výhradně japonských autorů. Je v ní

Udržitelné plánování městských regionů jihovýchodní Asie

především diskutován stírající se rozdíl a větší propojenost městské a venkovské krajiny, kdy větší pestrost využití půdy může přinášet vyšší odolnost vůči extrémním dopadům klimatických změn, zvýšit potravinovou bezpečnost a nabídku ekosystémových služeb pro obyvatelstvo. Zbývající tři kapitoly obsahují případové studie shrnuté do tří tematických okruhů, které zde uvádím zkráceně: *sociální a environmentální důsledky urbanizace, urbánně-rurální vazby a výzvy udržitelnosti a transformace směrem k regionální udržitelnosti*.

Zajímavá je na publikaci diverzita prezentovaných témat sahající od výzkumu tepelného prostředí měst, hodnocení změn ve využití půdy, odhadu rizik výskytu patogenů v pitné vodě, managementu vodních zdrojů a odpadních vod, nakládání s bioodpadem až po stav městského zemědělství. Kromě již zmiňované diverzity témat publikace umožňuje uvědomit si rozsah a dynamiku změn u městských regionů v jihovýchodní Asii, která je od Evropy diametrálně odlišná. Upoutá také rozdílný kontext některých problémů z hlediska předpokládaného populačního vývoje. Zatímco Japonsko v příštích padesáti letech čeká prudký populační pokles, a tomu musí přizpůsobit charakter a funkci svých městských regionů, u regionů jihovýchodní Asie se předpokládá růst. Z toho zákonitě vyplývá eskalace řady problémů, jako je např. zajištění odolnosti regionu vůči následkům klimatické změny, udržení kvality ekosystému či potravinová bezpečnost v kontextu udržitelného rozvoje.

Pokud můžeme vyzdvihnout některý z příspěvků, jednalo by se o *Features of Urbanization and*

Changes in the Thermal Environment in Jakarta, Indonesia (Murakami et al., 2017), ve kterém jsou prezentovány změny krajiny v okrajových částech Jakarty v souvislosti s environmentálními dopady a změnou městského klimatu. Cenné je zde především zařazení terénního výzkumu v několika lokalitách, poukazující na významné dopady vysokých teplot na způsob života nízkopříjmových skupin obyvatel. Hlavní příčinou je zde přechod na levnější stavební materiály s vyšším tepelným vyzařováním a nevhodný systém konstrukce budov. Ukázka více než názorná, potvrzující, že pokud lidské aktivity ovlivňují životní prostředí, změny životního prostředí pozmění chování samotných lidí.

Za slabou stránku možno považovat nevyrovnanou kvalitu příspěvků, kdy lze pozorovat rozdíl mezi japonskými autory a příspěvky autorů z jihovýchodní Asie. Diskutabilní je zařazení dvou příspěvků, které svým socioekonomickým kontextem do publikace, zaměřené skoro výhradně na oblast jihovýchodní a východní Asie, jakoby nepatřily. Jedná se o příspěvek *Regional Planning and Projects in the Ruhr Region (Germany)*, pojednávající o plánování a revitalizačních projektech v rámci programu IBA Emscher park, a příspěvek *Scaling-Up: An Overview of Urban Agriculture in North America*, zabývajících se situací, možnostmi a limity rozvoje městského zemědělství v Severní Americe. Je také škoda, že publikace vyšla až v roce 2017. Shrnuje totiž příspěvky ze tří workshopů konaných v letech 2009 až 2011 a zastaralost některých informací a citovaných zdrojů její kvalitu dosti poznamenává.

Je veľmi ťažké provést hlbší kvalitatívny srovnávaní s jinou publikáci, neboť z hlediska tematického obsahu a daného geografického rozsahu se těžko hledá analogie. Jelikož však publikace zcela pomíjí dynamické oblasti Indie a Číny, pro doplnění znalostí o situaci v makroregionech jižní a východní Asie lze čtenáře odkázat na tematicky obdobně zaměřenou publikaci *Urban Development Challenges, Risks and Resilience in Asian Mega Cities* (Singh, ed., 2015). Zájemcům o hlbší poznání problematiky životního prostředí v jihovýchodní Asii pak lze doporučit *Routledge Handbook of the Environment in Southeast Asia* (Hirsch, ed., 2016).

* * *

Posuzovanou publikaci *Sustainable Landscape Planning in Selected*

Urban Regions lze doporučit jako materiál, který podává vcelku dobrý přehled o tématech z oblasti udržitelného rozvoje a pro teoretické rámce udržitelného plánování v souvislosti s rozvojem vybraných městských regionů jihovýchodní a východní Asie. Za hodnotné se také dají označit metody použité u vybraných případových studií. Pokud však čtenář pátrá po současných poznatcích o vývoji a problémech zařazených městských regionů, je vhodnější využít aktuálních článků dostupných v renomovaných vědeckých časopisech zaměřených na problematiku udržitelného rozvoje.

Literatura

Hirsch, P. (ed.): *Routledge Handbook of the Environment in Southeast Asia*. Abingdon, Oxon; New York, NY: Taylor & Francis, 2016, 522 p.

Murakami, A., Kurihara, S., Harashina, K., Zain, A. M.: Features of Urbanization and Changes in the Thermal Environment in Jakarta, Indonesia. In: Yokohari, M., Murakami, A., Hara, Y., Tsuchiya, K. (eds.): *Sustainable Landscape Planning in Selected Urban Regions. Science for Sustainable Societies*. Tokyo: Springer Japan, 2017, p. 61 – 71.

Singh, R. B. (ed.): *Urban Development Challenges, Risks and Resilience in Asian Mega Cities*. Tokyo: Springer Japan, 2015, 488 p.

Mgr. Luděk Krůčka,

ludek.krucka@osu.cz

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity, Chittussiho 10, 710 00 Ostrava, Česká republika; externí doktorand na Geografickém ústavu Slovenské akademie věd, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava

Publikácia o rekreácii z dielne krajinných architektov

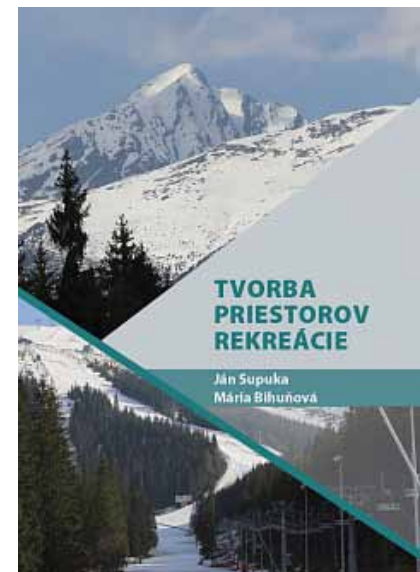
Supuka, J., Bihuňová, M.: *Tvorba priestorov rekreácie*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2018, 224 s. ISBN 978-80-552-1888-5

Autori ponúkajú publikáciu, ktorá tvorí východiskový učebný text pre štúdium a odbornú profiláciu profesie krajinného architekta, príp. príbuzných odborov, ktoré sú zainteresované do tvorby a organizácie priestorov rekreácie.

Úvodné kapitoly sa zameriavajú na teoreticko-terminologický úvod do rekreológie, kategorizáciu a triedenie rekreácie, turizmu a cestovného ruchu, ako aj na prehľad historického vývoja rekreológie, turizmu a cestovného ruchu v medzinárodných a slovenských podmienkach. Významnú časť tvorí prehľad

prístupov a metód posudzovania rekreačnej hodnoty krajiny. V krátkosti sú popísané základné metodické postupy od najznámejších slovenských a zahraničných autorov, nájdeme tu aj komplexnejšie metódy používajúce široký súbor kritérií, ktorým je priradená váha podľa ich významnosti (napr. Miazdra a kol. (1982) alebo postupy využívajúce kroky metodiky LANDEP od autorky Kalinovej-Hrebíkovej (2006), čiastočne Bihuňová (2006)).

Prírodný a kultúrny potenciál Slovenska na rozvoj rekreácie a turizmu je pozoruhodný, preto sa autori v ďalšej časti knihy venujú jeho analýze a kategorizácii. Slovenská krajina disponuje vysokou pestrosťou prírodných podmienok a taktiež množstvom objektov kultúrneho dedičstva od stredovekých

hradov až po novodobé kúpeľné mestá, zimné rekreačné strediská či geoparky. V knihe nechýba ani stručný prehľad rajonizácie oblastí cestovného ruchu a rozvoja rekreácie a čitateľ má možnosť porovnať jej historické a súčasné verzie. Priložená je aj prehľadová mapka regiónu